

výběr

neklade se ve věš omezení

* neumořil jsem s tím, výběr to vše >

TK MSC II 671

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

o⁴ při koupí;

[starší o dvě léta
o mnoho lepší]

napodobením hémidy u. iust.

[starší deseti lety
mnohem lepší]

už v starší době

sp.

Trav Jaz sp 173

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

obdiv, obdivovati se kouse
brunici doporučení jeu podiv, podivovat se
ob- kádouci: "podiv nadšený, uctív, vešed, vešedně"

Tráv. Jaz. Gpr 223

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

obdivovati toho
co

germ. u. obdivovati se ^{čemu} němu (kež něm. vor,
ale je to slo u' Sonne')

Trati Jaz Spr 175

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

obdivovati & čemu
čemu

též obdiv, obdivný, obdivovatel

ob- (pochv nadšený, uctivý, vědy, uctivosti)
zprůměruje naše vyřazivo
namítky, že je to germ., „pozlepá přislušnosti“

Tráv Jaz Spr 175

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

obdoba

ant.-kareť za lat. analogia

podobá < podobati se

neexistuje sloo obdobati se

slovo ve spis. j-ě zakotvilo

trav. Jar. Sfr. 126

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

obdivovati co

neobr. předpon. sloz.

↳ obdivujem obraz jeho [Šulec] Josyf Soro
ze všech stran Veri →

TS NR 5, 197

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

obchod
31

papírem, potravinami

spř. s⁷

32

stov. choditi s cím

podle obchod s cím je i obchodní dílem s hebrálem
každá s cím

"základní význam společnosti v širokém a přímém
smyslu"

33

lid. ulava: psati s přem místo přem
odtud hypercorolní rúst. bez předložky'

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Trávka

objazarovost' 'fovinant'

rus. 4 leg. TB NR 4, 208

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

oblak

1.4 pl. oblaka 2. pl. oblak 3. oblaciem,
7. - ky 6. oblaciach

Tř MSC I 464

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Obmudypovka c vojens'iat a predlo'
rus. 4 leg. Th NR 4, 205

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

oboz, obozuy'
'brdu'

rus. u leg.
TŠ NR 4, 205

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

obracovati

v umet. l-rě u. obraceti

Tráv Jaz Spr 203

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

obracovati co vedov.
Listy žyer →

TS NR 5, 198

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

obsahati

neobr. předfon. sloz.

Co všechno chtěl jsem nadočkat
sojmu veršem rázem obsahat

Uachar

18 NR 5, 196

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

obyvatel

2. pl. obyvatel

Travná novota² m. obyvateli²

Trav. Jaz. Spr. 113

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

obyvatel

97 tisíc obyvatel u. dřívějšího obyvatelů
"zářkem j-ových opravků"

Trav. Z. 97

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

očered'

č. fronta

užito Langrem jako rus.

TR NR 4, 208

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

od pěti let pracovat na čem
"hrubý germ." seit
spr. posledních pěti let

Tráv Jar Spr. 114

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

od²

od pěti let u. šest let

germ.

Trav. Jaz. Sfr. 172

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

od < tři let pracovati na jisté věci >

121 od² 'časová mez, hranice'

< je od desíti let srota >

bylleti věde od svého uel'di' >

od kdž.

X jak dlouho? < pracovati tři léta ... >

resp. < žena je uřtva ode dvou týdnů >
sp. dva týdnů

napodobenina něm. seit¹³

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Trav Kastro

odléknouti čeho
brusůi : od čeho
m.
veřejn. historikem

Trav Jaz 5fr 222

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

oddávati cest

rus. 4 leg. TĚ NR 4, 205

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

oddychati redob.
neobv. fiedpon. slov.

< Sveti oddychati' knazer >

TS NR 5, 197

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

odraz

(odepření perlesuosti)

rus. u leg.

TS NR 4, 205

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

odrazati se

rota se odrazala, spr. odeprla jednosnost
rus. u leg.

TS NR 4, 205

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

odpadlici národa

sf. od národa

Trav káňtoz 204

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

-odpraviti co
<vlad, rotn>

'oderlati, vypraviti'
rus-u leg.

T& NR 4, 205

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

odpraška

'odeslati' vládu, roby a pod.'

rus. 4 leg.

TS NR 4, 205

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

odpuštění celho
dnes: co

Tráv Jaz Spr. 153

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

odstoupiti čeho
dues: co

Tráv. jez. Spz 153

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

odstranující
činnosti navrhují postřehy
„neapné“

Franz Sfr 225

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

odviseti od čeho
odvisly —u—

germ.

Tráv Jaz Spr 171

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

ohláseti

prv' uespr. m. ohlašovat
troje v duchu starého slovtvorného modelu
uhoúne' v umel. l-ře

Fráv Jaz 6pr 203

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

ohlášení co robu.

198 < starý ohlášení začátek představení Reginald >
201 arch (Nov)

TS NR 5, 198

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

020

na očích 'před zrakem'
Sald podle Ha nazax
u leg.

TZ NR 4, 206

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Ochoz f.

Tř MŠC I 457

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Ozi~~mo~~, -u m. // -if. 45.

TR MSC I 457

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

okolo úrody
v nadpisech m. o úrodě, (poznámky) k úrodě

Galismus

Tráv Jaz. Syj 172

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Okolo, kolem²

34 ne význam. (mimo, podle, podél) > odumřelá u brusici
MB³: (šel kolem našeho domu) spr. 'celý ho obešel'
ne spr. 'šel podél' místo mimo

bez v PCP 26

35

"Každaz užívati slov okolo a kolem ne význam. míjemi
je zcela libovolný, ba nášitý, protože se říká
v tomto významu užívá dnes obecně"

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

trav. knihovny

Orlo, Golem²

35

ve výzvu. mi je mi PCP doporučení předl. podle²

Tráv: "jen tam, kde se hodi' podle²"

MB³: mimo⁴ < mimo³ / mi je mi

v šaršim je, ji bi mimo dím
Flaphaus (70): přestalo se užívat

návrat podle²

"neumožně" = po delce, jen ve spojení se jmenem

označujícím něco, co má ve sbě delém

(jiti podle² rěz) → || orlo || Golem
nelze říci: jiti podle² orlo

Tráv histroy

36

on

do uěj, u uěj, z uěj nespr. místo uelto
-ň v aluz. : uan, prou, zan, řid. veu

nespr. don

Tráv kastroj 33

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

opatrovati

234

MB³ 229 : čes

řika se obecně : opatrovati majetek, uablen ...

opatřiti byt, peníze, mouku / opatřovati co
o- nezářadá gen. (form. redukce : o- ueněba' jiné vazy v aduz.)

v stě. <hledeti, obhlížeti // opatřovati>
přirodně opatřovati - - - (řiditi)

5

řosnu vřim. řterý začal už v stě.

<opatřiti si všechno potřebné> <opatřovati nemocného>
dvojice opatřiti / opatřovati - významové odloučení šba dol.
sr. sništi - snišati, vřpraviti - vřpravit. od nedol

6

řpr. je aduz.

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

opovrhati: *Ne*
neobr. předpon. sloz.

<[mysticismus] opovrhak skutečnosti Salda >

TR NR 5/197

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

osuhly' founry', zasmušily', drcny'
luid.
z vy'ch. na'v.

Tráv Jaz Spr 166

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

otpuště "dovolena" mus. u leg. TŽ NR 4, 205

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

ovlivnění | - novati Eolo, ca

germ.

Tráv Jaz Spr. 179

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

ovlivnití toho

nečes.

spř. působiti na toho

Trávní. spis. Hec Nuč 11, 100

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

ošemže

že = hle

Trav hachroj 36

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

pa'd

na laždy' pa'd

germ.

Tráv Jaz Sp 177

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Palava (Palava)

27. Fr. Černý - V. Valša (1907): < Polau = Pavlov
z němčinou
Palava > Palava

28. js (Kovčost 18/6 1957) v'klad ofaroval
Tráv: pal + ava sr. doubrava, dalava, sířava, Jitlav

Tráv Zač

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

pačinka

návrh za Čoralk

dobře tvořené
ale už ustálený výz. 'Čoralka'
nehodí se

Tráv Jaz 146

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

pam' X slečna X dáma X madame

Trávkašoj 155-6

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

papácha

rus. u. beq.

T 8 NR 4, 205

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

diál. pára

spis. pára

TK MSC I 457

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

parovoz (paroviz
'lokomotiva' rus. u leg.
TŠ NR 4, 205

paroviz u Lanžera

TŠ NR 4, 208

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

pažravý imperialismus (z Gotthalda)

80 slovarismus slov. pažrať, pažravec

dloubý protěsěl k po-
slov. pamlseť // pamlseň // pamlseď

pohylit ^{hynout, chřadnout} → pahyl

podílet → paděleť
^{mal, podobě}
^{pole}

X paměti, padlic, pameda ^{uoco nepraveto, neprovedulo}

81 = požravý obroz. pažera ^{žrout} (7)

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

festřec

2. sq. festřice, uš festřice, festřice

Trav hastroj 37

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

pijete co
<obou souredlnost lasky>

44

neobr. bezpredfou. slo

arch.

18 NR 5, 196

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

pilovat

116 "řezat pilou, uče. na cirkulární pile"

"krajové slovo moravské"

117 u Dietla slovní hříčka; učele' pojmenování řezání
ruční pilou

Trávník

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

pinati & de Roum

< 8 otci Langer >

neobr. bezpředjov. slo

TS NR 5, 196

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

plam

poet. in. plamen

Tráv Jaz 4/199

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

pletati co

< Vas poslyni v sva' pleta' tenata J. J. Kalina >
reobr. bezpiedfon. slo

TS NR 5, 196

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

plnovous biz foru.

TE MSC I 440

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

pluovous

uiti pluovous

brasiici navstunji' bradiic' bradaty'

"kejavue" '3

byti
Tread Jaz for 225-

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

podějit

(publikováno se)

rus. z 1. války

TS NR 4, 207

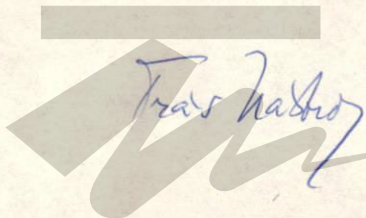
MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

podle²

115 d'ati si šihi s'aty podle měry // na měru
v st. převládalo 8 3
už v j-e starší

116

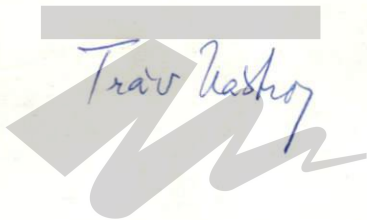
obojí spr.

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

podle²
115 < rozkazu, příkazu, rady > // na⁴
116 už v j-e starém v stč. převládalo k³

oboje¹ gr.

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

podléhati dani, zmeňuám
naluítly proti tomu slov. spojení neobstojí

Tráv. Jaz Spr. 130

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

podlehati zálohu

nepravou oznámeno za seruu'

Trdv Jaz Spr 177

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

~~nepravou~~

podpolní vláda, ...

„veřejná, bedlejší“

rus. 2 1. války

TS NR 4, 208

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

podřívati si

v učebnici

obč.: podřívati si
zřívati si

Tráv kastroj 201

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

pohostinství
pohostinstve' podniky

33

nepr. pojmenování
hostinec > hostinský

X pohostinský // pohostinný
o "poroznění hostitelů"
obchod. výz. chybi' obchod. sdělení

34

v starším j-ě se však nerozlišovalo

Trávěš

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

pochlubovati se
reobv. Jirase E

TS NR 5, 198

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

fotoj

dat s cium fotoj

lid - u.

prestatu s cium

nechati toho

neoblezovati tu

Trav Jaz Spr 198

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

žaložba

podle branicí spr. žaložba

u liboucha

Tráv-Jaz Spr 225

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

pokračovati v cestě
podle brusiců spr. i jiti dále
„libovíle“

~~Trav. Jaz Spr 275~~

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

podčítati kameny uobv.

Rais

TS NR 5) 199

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

pole bitvy
Salz podle nové sparametru
u eg.

TS NR 4, 206

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

polemizovat~~o~~ co
[doložené] - zpodst. neutř. →

sp. s cílem

Tráv. hástky 204

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

polovic(e)

do polovic cesty
v polovic ceste

ustupiti slova polovic

TRMŠCĚ II 830

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

položení 'situace'

všob. rus. za 1. války

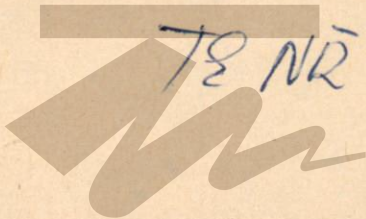
~~TS NR 4, 207~~

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

popisovati. 'části příst.' neobv.

País

78 NR 5, 199

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

poprda' keatse
ruisams u Travu.

"reformuje vyrazovou soustavu ces." [!]

Travu. NR 36, 146-7

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

zobrazování čeho

dues i co

"veřejný" historismus

~~Tráv Jaz~~ Sp 152

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

poslytnosti cicho
(fornocij rady)

v učebnici

spis - CO

Tráv kastroj Zoo

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

posleze dial. fosliž
153 dnes: „naposledy, na konec“
v starším j-e: „posleději, posledněji“
v nelze obnovit sbč. význam

Tráv. Jaz. Spr.

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

postavití najisto

114 v práv. ulowé podle feststellen >
czjisti, přemě učiti, (u)stanoviti

115 vytvořil asi Jos. Rank (části fiedla'dal něm. výsazy
do čes.)

Trav kashoy

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

postoupání
196 reobr. předfon. služ.

201 Šach (Kůž, Šach)

TS NR 5, 196

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

postoufibi ceho
dnes: co

Tráv. Jar. Spr. 153

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

potřebovat
rady

jeu

Tráv. hástky 129

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

potu povati Solo, co-

199

201

arch (Ezop)

< tebe i své loti a úklady jirasek >

TS NR 5, 199

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

fouze

↳ foúhý 'cíný, čistý, křesťanský'

foúhā domácnost, foúhāti co foúhým drem
omezovací výzvu. 'jeu' ualyl vrchu u foúze
stě. význam uelze obnovit

Tráv Jaz Spr 154

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

pověsta

'prohládky, kontrola' rus. u leg.

72 NR 4, 205

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

provozka 'fovor' kus. u leg. TĚ NR 4, 205

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

pozvolánu býti

236 karta

se: < něsdo je zola / pozvolánu s nejáre'nu u'holu, úradu >
< pozvolánu' soudce v nejáre' stárece >

- ① 'zřisobit' / 'schopný'
- ② 'miti povinnost, úkol'

MB³ 258 oba významy: spr.

- ① zřisobit'
- ② býti od toho, aby...
naležeti k tomu

→

pozvolánu' je přípustěno
přirozený vývoj od 'zavolati' přes 'volati ve smyslu přines.'
< prezident pozvolal s sobě zástupce polit. stran >

s významem ① ②

doklad tohoto vývoje už v stě.
selsk. 'pozvolánu' schvaluje už Bleh

možná je souvislost s něm. berufen, ale vývoj v obř.
je zcela přirozený

Spr.

Tk NR 3, 1/19

fončičati

reobr.

Rais

TS NR 5, 199

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

pozitivati hlavou

neobr.

Rais

TS NR 5, 199

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

fordvihatí // -i- neobv. předpon. slov.

< 7 tým fordvihatá [šelít] hlavní mátožnou Sova >

< fordvihatá ruce Zeyer >

TS NR 5, 197

8. tomu red.:

proti duchu j-9

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

NR 5, 209

pozemkové knihy
brusiči navrhují pozemní
"nejapne"¹⁴

Trav. Jar. Sp. 225

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

pozůstatky v čem m. záležitosti

germ.

Trav. Jar. Sp. 171

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

požívati slovo
neobv. předpon. sloz
jirapek, Cech, Korina
[zatravnili je svecem, co se ji' pozivaji' vojdeni, a]
Sli spat Korina

TS NR 5, 198

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

požárník

56 protěstny uživatelů cěs. návrh: proti požárník
57 důvod změny názvu: hasič nahyba' mírně kaul. odstínem
širší úkoly hasičů - požárník ochrana
58 změna je sice zbyť.

ale požárník není hasič.
- ně označují osoby, které se s něčím jakkoli obírají
srov. zedník, kolník
není třeba tvořit protipožárník
Tráv 20

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

pracovati o čem,
↳ o románe

127

MB³, NŘ: odmítá na čem
stč. pracovati o čem 'usilovati oč, pečovati oč'
<někdo pracuje o bohatství (Věk)>

nemá oforu ani v je chudém, ani novém

128

X práce o národní písni - předmět
"odporuje základ. záležitosti čes. j-ty"
spr. na vesem - cel

Trávňáky
MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

pracovat: o novém spise

spis. na⁶ výzu. cílový

Trav Jar Fri 120

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

frávo
udělati něco s frávem // frávem

frý je spr. frávem

ani podle učiniti něco uáhodou

frív. s frávem slov. udělati co s chvatem, s radostí,
par frávem se strachem

srov. správný

starší podobla s frávem je dnes poněkud kvižní,
zarbar.

Tráv Jaz fr. 163

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

právo

39 v stč. častěji s právem než právnem

40 slov. udělati něco s radostí, s chutí
jibi učam se strachem
odpověděti se smíchem

"Zde funkce výraz nevypadají způsobem prova-
dění děje, činnosti, stavu ... , vybiž vlastnost,
stav jako činnosti"

udělal jsem to s radostí
= mají při tom radost

41 slov. správný, spravedlivý
s právem není chyb

Trav kastroj^l

právo

na frábách Eolu <distojniča>

(nemiti distojniča hodnot, ale pozitiz distojniča)
rus. z 1. války

TS NR 4, 207

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

pravý čas

bruně!

V příjiti v pravý čas, spr. vhod
vřímavou rozdil!

Frdo Jazsyr 225

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Praxe lov. u. Pražanka
TĚMŠC I 253

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

pro^y

133

< šaty, boty pro jaro, pro zimu >

zákl. vzru. prospěchov' < pracovat' pro rodinu >

→ učelov', cílový' < fosilati. šoho pro vodu >

→ učení' < Quiba pro lid > < šaty pro děti >

→ štetelov' < ceny jsou pro učoho nedostupne >

X čas. a učst. uč. : na^y

134

pro^y vlivem für^y

ochuzování ja: dva různé významy se vyjadřují
stejně jač je jindy rozlišujeme dvěma předlož-

kami: < šaty pro děti pro jaro >

Tráv. ústroj

MORAVSKÉ
ZEMLSKÉ
MUZEUM

prohledati neobr.

Paris

TS NR 5, 199

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

projed co

lid. in. probrati co
unsi s cem uzdar

Trav Jazsyr 198

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

pročítati slz
"vadne" 7

Trav Jaz Sfr 153

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

prosedl'vati

neobr.

Fais

78 NR 5, 199

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

prosi: matky, dues: matku
"nemohly historisamus"

Trav. Jaz. Sp. 152

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

prostor // - a

41 "pronikavý úspěch slova"

do ueda'una došti řidre', hl. odb. a část. básn.

42 L'iatotue' prostor uroda

< prostor země je kuste' salidnen >

< upražduily se melce' bytové prostory >

vyhlacuje: místo, ^{řidce} místnost, území, oblast

ua' v'zu: šířka, trojrozměrnost

"zploštarání" - a

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

43 "modní slovo" "byli, dusice užilové rostlinstvo jrou"

Tráv kashoj

protivní 'nepřítel' rus. 4. leg. NR 4, 205

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

provoz

„úhvarové nedobrouale“

mělo by být přiu- sv. příchod, přičaust, žárvod
očekávané výřn: 'provázení' x prohlídka
'provozování'

vzilo se

Trav Jan Str 127

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

provaz

173 částě už na zač. stol., běžně poslední dvě desítky let

174 za cizí frekvence

dopřeva, gřída, chod; provaz továrny ...

lecedy zbyť. : podnět je v chodu

školní návštěva, činnost
úřadování

souborné pojmenování

175 lida návštěva, že by mělo být průvod
k voziti

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM
Kráv. nástroj

Průvan

Činnosti doporučení průvan
"nejapne"

Frd Jaz 225

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

frvy'

81 modně se šíří m. frvy'

"výroj uřádnouci"

82 "poučed lužni', trochu zastaralé"
jen v za'frve'

~~Trdo Za 2~~

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

prádati

< V zimě, když uarijalu prádal, ...
neobv. bezpředpon. sloso

Rais >

TE NŘ 5, 196

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

fráti veselí, veličnosť

dues: veselí, veličnosť

„kautský“ historismus“

Tráv. Jaz. Sp. 152

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

129 frati Čeho
<veselých va'nc> , uš. co
přev. s gau. : Vel. fraje i'cho dobroho, Bkrál p'hoje
ale → aluz.

130 zastar., strojeva', „zavanejší' fradem starobylosti a
lilidauosti“

lečně: frati si co

Tráv Káštoj

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

řídati

germ., u rus. leg. i vliv rus. nepřátel

<řídati soudu>

<řídati velení>

<řídati soum co 'oznamiti'>

TE NR 4, 206

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

predávati: Zohu soudu

<vojna>

v discipl. řádu 19

rus. u. odevdávati

TR NR 4, 208

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

prodejní cenou

podle zabraňující cenou

sp. co

TR MSC II 830

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

ředejiti cěmu

podle zabrániti cěmu

"sřezemí" 9

sř - CO

Tráv Jar Sř. 117

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

předepi / předcházeti čemu

Hall : sfr. co

Trav Jaz sfr 207

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

pridejiti / předcházení čemu u, co

germ.

trav Jaz Spr. 171

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

ředitel 'novou ředitel'

Juni 1885 u Gottwalda
"reformace výrazové soustavy čes." [!]

Travn NR 36, 146-7

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

frédem

puristé: má se užívat jen ve vým. uměleckém
'zfrédem, frédem, frédem vchodem'
všohi časovém 'napřed'
<děrovat frédem>

čas-vjem. i v lid. čas.

Spr -

Trav Jaz Spr 168

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

predstavitel

'za'stupce'

rus. z 1. války

TS NR 4, 208

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

predstaviti si co
pocle brasicu spr. uvažiti
'libovile'

Trdu Jar Spr 225

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

predstírati nemoc

bravidi; sprj zastírati se nemocí
, nejafne

Trav Jaz Spr 225

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

přehlednouti

- 44
- 1) 'pohledem, zrakem obsáhnouti'
  - 2) 'revidovati'
  - 3) 'pohledem ujmouti', 'nepřehlednouti & čemu'
  - 4) 'trávit se jako bychom navštěvovali'

všechno spr.

Tráv. kastroj 43-45

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

pro kvalitě

(zabráňiti)

rus. z 1. války

TS NR 4, 207

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

řemeslníci

nebo

Článek o řemeslníci z Jiráků >

TS NR 5, 198

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

fräsahati co

196 nobo. předfon. sbz.

Čech, Vuariczy

207 arch (Hus)

↳ veselost ta počiva' fräsahati mere foubých porundi

Čech >

18 NR 5, 196

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

přístupem svého
[tohoto uvažení]

spř. přistoupení tohoto uvažení
X přístupem proti uvažení

Tráv. nástroj 204-5

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

řevracovat co nebr.

< stolice Zuis >

TS NR 5, 198

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

frábráns

návrh chvátě: 'nědo, toho si frábereme'
fráfráti, frácestě, ve společnosti.
sp. výnam, ale jazyk neživá

fráv kastroj 47

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

frjmeu'

resoullas : "co je frjmeu', acdoli je to jmeuo blaouu' "
na'uitka licha'

Trav Jaz Spr 182

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

průběh, totiž — než (a)bych
m. (a)bych

↳ je tuze pýsná, než aby se doprošovali (svět) >
„neustr.“ najodobení vet svoje.

TK MSC II 702

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

přimivati Echo- neobr.

< důležitě prosby staré feni ... [přij = sgu]
 přimivaly / z ... Sima'čce >

TS NR 5,199

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

frinešti obeti'

< vohu saku, jalyjeli obeti' frinešl >
"vadne!"

Trav. Jaz Sp. 153

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

případ

6. sq. -č oddě. -du

TB MSC I 463

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

frifis

mele by znamenat "frifsdni"
ustalilo se ve vyku. "frifsdni frifis"

Trav. J. E. 127

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

• přirovnati (osoby, zvířata) mezi sebou v učeb.

spr. osoby se zvířatům
srovnati osoby se zvířaty

Trávka 201

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

prítáhuoeti co ka vlasny
beniči : spr. vláci co pies prúvoky
" nepafue

Trdu Jaz Spr 225

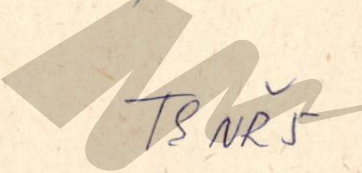

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

frühi co neobr. bezpředfon.

195 < proč bych měl to frühi
Zuis >

201. doklad ze stč. (Lal, Hrub)

TS NR 5

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

přivést
nových sátek

Trav Jaz Spr 153

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

puł ustrunet

do puol leta, v puol leta przed puol letem
do polou leta, v polou leta

Th MSC II 830

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

pisobiti velkych bolesti'
u radne¹⁷

Trav Jaz Syn 153

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Pustevně

spis. Pustevny // Pou-

svov. foustevna

Tráv kaštroj 72

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

pusiti 'odevzdati, přenechati' čeho
dues: co

Tráv Jaz Spr 153

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

radka < rada „přechylení“
„neujalo se
náměřovalo se radkyne < radce
radová „nemí nevhod.“

TRMŠO I 254

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Met

2. sg. Metu, viš. Metu

TRMSČI 465

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

reba < cigareta
" Slovo nové, ale dnes už slovo zamilé "

TK MSC I 447

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

rez, -u u. // rez, +rezi f.

TR MSC I 457

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Mezirovatci

"lid. nádech" - írovat

"fobrieue', vyhodue' (m. věšbi' mezii)
míbi

"je možné, že se časem obecně ujme"

Frá' Jaz 8/7 200

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Mexikovat

„Učinná nevhodnost“

„hovor. a lid. nádech“

slsa na -kovat prou lid.: fixovat, studovat,
atouřovat

spis. -ovat X lid. -írovat

Tráv. Jaz. Spr. 186

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

rodina

'domov, vlast'

vrátiti se na r-u

všob. rus. z 1. války

TS NR 4, 207

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

rozdíle čeho

v učeb.

< věty jednoduché a složené >

u. mezi větou jednoduchou a složenou

Tráv. kabinet 201

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

rozexuabati mezi cím m. eo od čelo

germ.

Teavo Jaz Spr 171

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

rozhlášen neobv.

< hlasatelé městem rozhlášení Kapper >

TS NR 5, 198

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

rozhléd

návrh za televize

dobře tvořeno

ma' už svůj ustálený výraz

„snížili bychom výrazovou schopnost spis.j-a“
proto se nehodí

Tráv. 12. 8. 196

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

rozko dopá'due
germ'

Trav Jaz Spr 171

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

kozjer

nabířelo se za teleoise

existuje slovo rozpusiti oei, lista, rby, řídle, u Čapka - Choda
chybi' slovo X objev ← objeviti
fropes ← fropisiti

nerafada' do slovořvorne soustav

Frdv Jaz Sff 210

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

rozjezd

'železniční zastávka'

mus. u b. g.

T 8 NR 4, 205

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

rozpadovati se

arch.

neobr.

Jg.

TS NR 5, 199

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

rozsedlo hor [= rozsedlina]

Trávu. (Oj-e umilec. proky, L-ra ve škole 1, '53)

vytýča' Raxáčovi

Tyl NR 361 3/6

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

roztroušeti co neobv.
< cizí chvaly >

Sabina

~~12 NR 5, 198~~

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

rozvočiti se

v učebnici.

m. Kozel-

Frav kastroj 201

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

hubá'ska

mes. u leg. T8 NR 4, 205

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

rudobar mepec

Salz podle
u leg.

Кривоармеев

ТЭ NR 4, 206

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

rujny¹
kvěť.

z vyhled. uat.

Tráv Jaz Spr 166

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Rusky' 'rus'

všeob. rus. z 1. války

~~73 NR 4, 208~~

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

rychlodžbozi bez pozus.

TR

MSC I 440

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Řad(a), řadový

řadě podle čísel, číselně

ř-ová, neřadová řada

u leg.

TS NR 4, 206

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

řada

89 celá řada [chyb, vazeb, zástupců, návrhů ...]

"něčes. a nespr."

"nejspíše vlivem německiny"

90

celý "význam účlosti"

[celá řada slov] "nejde o účlost"

"před. jm. se přiči' smyslu"

"vycpávka"

91

[celá řada návrhů] = mnoho návrhů

MORAVSKÉ

ZEMSKÉ

MUZEUM

řad kádrov 89-91

Netix

podle zent 'Schwarzwald, rojnice'
rus. Salt u leg. TS NR 4, 206

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

řiditel

lid. knih.

spis. řed-

Práv. MSC I 751-42

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

řiditel spr. ředitel (už Vel Silva 1598)

48 < řiditi < řie-

49 sr. odberatel, sberatel, zřitel

X dohlážitel, nařizovati, řid^ě, slid^ě, miř^ě
ři- "pocitují se zřetelně za lid. a hovor."

Frav Vádrov

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

juditi se podle Cechů, spr. Eym
Cechů, spr. Eym

germ

Tráv Jaz Spr 172

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

S

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

5⁷ + děj. sulot

s ušněnem

podle Brusiců spr.: usouvaje se

„liboultle“

Tráv. Jar. Spr. 225

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

s⁷

se svolní 20 lety m. od svých 20 let

Geru

Trdo Jazsyr 172

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

57

práti s pérem
jetí s vlárem

gr. ierba

TZ MSC II 830

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Sála

95 < Doufejme sami v sebe // v sebe samy >

bez rozdílu v^①zru.

① "přirozenější, častější, běžnější a přirozenější"

② "knižnější" < důvěrný sobě samému >

"vytvoreni nových, režijních tvorů":
"úplně"

3. sama m. samému

2.4. sama m. samého

96 řeny: doufejme samy v sebe, nerozlišeno: doufejme v sebe samy
právě kastroj

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

sanitář 'vojáček sanitního oddělení' rus. u leg.
TŠ NR 4, 205

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Sebraní // So -

'Společná' jídelna, kde se rovněž také scházela
a zasedala'

mus. u leg.

TE NR 4, 205

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

sljčas, vplur. sicās
uživa' Langer jako rus.

TS NR 49 208

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

secret // - e8

'tajný bod pozorování v zálozech'
rus. 4 leg.

TE NR 4, 205

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

sestavati z čeho m. přidati se z čeho
germ.

Fred Jaz Spr 1771

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

sestávati z čeho
u. skládati se
germ.

Tráv. Jaz. Spz 171

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

silati

< [labut] sve 'snady na stráž syla'
neobv bezpredjou. 830

V. Č. Strávníky >

NR 5, 196

8 tomu red.:

"pisobí dojemem cizoty a mimo to i zřetelností; protože
to, co vyjadřuje, má už jazyk obsazeno formou...
poslats"

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ NR 5, 208
MUZEUM

proti duchu j-a

209

silati

poet. u. fosilati

Frdr Jaz 5/203

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

silny'

23

① silva' deska, stěny, papír
X vtr, motor, proud

24

odboru' v ① uziva' flusky
ve ② ~~silny'~~

neodboru' s sil' sipe

Trav' hadroj

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

siloun, silec

209 navrhovale se z auto

siloun < sila 'sila' sr. okoun, Eastroun
silet 'silo sili' sr. ~~lovec~~ lovec
behoun, tahoun

210 silec < silit — sr. ~~lovec~~ lovec

Tráv Jaz Sfr

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

sloliti

brusic: nespr. u. elati

„přirozený vývoj“

sr. spanti ← spasti; spřeziti ← spřeci, vládnouti ← vlásti
salnauti ← sici

Trav. Jaz. 6/27

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

šroub (brzy)

vešob. rus. z 1. války

TS NR 4, 207

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

sluz(e)

pry vlivem nemoci
v j-e staršim a lid. běžné
Sfr.

Tráv Jaz Sfr. 163

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

svaz⁴

načítky proti této předl. neobstojí

Tráv Jaz Spz 130

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

skrz⁴

131 postá'dala se za germ.
suetá'ura '19 : frostá'det čisté čerý'
lička' vy'tra uel' bozoučnosť

132 skrz⁴ : na obá'zku Eudy
"vyjadruje uel'bo, až sa skrz' se uico de'je
jeho' vnú'tre'ne"

<jdeme skrz mesto na frocha'ie do
lesa>

<choditi do forop'ta skrz Eudyui>

X vnú'tri uel'bo, p' uicem, fies uico
vyjadruje 7. pá'dem - v'zu. širší' uel'
skrz⁴

práv' hastroj

slabiti

foeb. u. olabovati

Tráv Jaz 5fr. 202

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

slabiti roho

neobr. bezpředjou.

195 < co slabí'na's [= Cichy] >

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

slat⁴ co

neobr. bezpodfon.

195 < učitelu Fichou písničkou / jsem slala pozdravení >
< z jihu šlu svůj vzlet Vrch > Krašm

201 arch (Pass, Untl)

TK NR 5

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

sledu'

poet. m. posledu'

Tráv Jaz Sps 202

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

slouchati

neobv. bezpřid. slovo

< slouch' [mluvac] elaty' ten Eov - Sovra >

z toho red.:

"přisobi' dejmem cizoty a mluvo to i zstěnovati, protože to,
co vyjadruje, má už jazyk obsažen formou zastěnovati"

proti duchu j-a

NR 5, 208

209

slézt

vlasy mi vypadaly

brusíci doporučují: slzly

„libovůle“

Tráv Jaz Spr 225

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

slouchati

poet. u. na

Tráv Jaz Spr 203

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

slouchati

neobr. berfidjou slo

Langer, L. Weyer, Vich, Trachar, Ner

< dabno jemu te [Zalostu] neslouchal Langer >

< kazdy berdech tu te ~~sloucha~~ slouchat bude Ner >

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

TE NR 5, 196

sloužit: za co
<diraz, dirvod>

germ., u rus. leg. i vliv rus. cyrill. jazyka
citace

TS NR 4, 206

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

ložna otázka

kusička u Gottwalda
"neformálně výrazovou soustavou českou" [!]
trávu NR 36, 146-7

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Směna

'Ablösung'

rus. u leg.

TE NR 4, 205

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Směnit

'ablösen'

rus. u leg.

TS NR 4, 205

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

světelný omyl

sp. těžký, hrubý, nebezpečný

X světelný úraz, vrch, srach

Trávě 204

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

snežobily¹

„první část věnuje druhou pro slovesné“

sáhodlouhý, skalopavý, vodourový

„vznikly podle něm, ale slovo tvoří“

[sou] sgrafu¹

TK MSc I 429

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

sobědy'

učet. brusiči uardovali mor. sobědy'

Spr.

Tráv Jaz Spr 164

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Sojuznici // sojuznici
(sfojenci)

všeob. rus. za 1. války

~~TS~~ NR 4, 207

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Gorilov

NR 26: l. Spřítily < spřítované

Tráv. Jaz. Spř. 272

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

spráskati co neobv.

< ruce lais >

TS NR 5, 198

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Správný

701 < je správné, že obžalovaný užil zbraně, ale
v sebeobraně >
asi podle es ist richtig

702 nejde o hodnocení, ale o soustavaování:
Spr. je pravda

Fráv. Káštrov
MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Sražen se
(bojovná) rus. u leg.
TS NR 4, 205

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

stadion

50 podle řec. : 2. -ia, 3. 6. -iu ...
"zřisob učeny, řizim', čistě spis."
X 2. -onu ... "podobá lid. a hovor."

57 an "obecně zřivěří podobá lid. a hovor., už dnes
proučající do spis. velury"
vřlov. : stadyjon X lid. -jon "sotva proučene"

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Fráň Káštrov

stanoviště X — stě

— slo z udř.

potřeba rozlišit významy

Spr -

Tráv Jaz Spr. 167-8

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

stár

< jak stare' je to dite? >
fyz. uces. usto bolit je um. Co? >
bezne v stc. i v lid. kulure
u nekulovneke jen: jak je stare'?
sfr.

Trav. Jaz. Sfr. 162

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Staročech, mladočech

"přesvědčení polit. stran"

X staročechové, mladý čech

Th SaS 2, 36, 23

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Staročech

foliobné Group. X staří Čechové' ke sloz. ady

Tk Ss 2, '36, 22

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

staročestina

// část. stará čestina

neú. nepř.

č. sloz. adj.

Tk Sa2 2, '36, 22

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

starověk

ke sloz.-adj.

spr. a fotičbue!

TS SaS 2, 36, 24

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

stáru

↳ když jsem byl v tom s. járo sy → forazuje se za učes
v j-e staréu i lid., např. u Vel. (dítě sotva píl roku
stáru)

Spr.

Tráv-jaz Spr. 162

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

skatodol

učebnice

TR MŠC I 441

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

stárodol
odautunso

TE MSC I, 748, 425

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

stavari // stavbari

84 -ari (-ari) od sloves -ati (vypisra tezar < tezet)

stavari - tvorení nepravidelné
od sls na -eti obyč. sulst. na -č (sarec, staveč...)

odvozenin -ari od sls je málo (pekar, vladar, zhar)

85 -hojné od sulst., proto se stavari chápe jako odvos. od star

proto stavbari < stavba (srov. tezbar, graobari)

stavari slang., ale má předpoklad z zobecnění

kalení na hraxi

stavbar u strojeři nez stavari, úředně: stavbar

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Frdr Zed

stavba⁽¹⁾

'stav'

stavba 1. armády, sp. stav 1. armády
rus. u leg. [REDACTED] 78 NR 4, 205

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

stisrati co neobr.

198 Rom. < kuce > Herben Hermann
< srace > Stivaler

201 arch. (střít)

TS NR 5, 198

Etoum red.:

proti duchu j-a NR 5, 209

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

strojovný
s-a' rota, nes-a' rota
rus. u leg.

TS NR 4, 206

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Stříbřec (ves u Třeboně)

nespis. ^{ve} Stříbřeci // Stříbřeci

opr. Stříbřeci

Tráv. kashoy 81-83

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

surovy'

z vyhled. ualr.

S oddělení od surovy'

Tráv Jaz Spr 166

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

svatouškaršy se pát
nemí subst svatouškarš
sfr. svatouškovšy // svatouššy

Trav kaštroj 204

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

svěsek (svěček)

13 "starobylé"

54 sr. vrchní

c všechno, co je (s)vrchní' duer: pořech
'věci na pořechu země' → svrchní' zboží
'mobilia'

Sfr.

Trávka

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Squator

hybrid

"žit. slov. hovor."

Tráv Jaz Spr 174

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

šlunec // šlunec

'človek, který se bojí o svou duši', 'zabohlec'
rus. u b. g.

TE NR 4, 205

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Stehačka

-čka užívaná uvnitř a předně na věci
-hračka, žehlička

dej. subst.: bouvačka

číslo Stehačka [redacted] nov. rezavka, usenka

ale upalo se

Tráv Jaz Spr. 126

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

štace < vyměnití ušolů štaci >
lid. z učm.

Tráv Jaz Sfr 201

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

štace

jeu v projezech důvěrných

Tráv nástroj 140

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

stýž (bajonet, bodák)

mus. u leg. TŽ NR 4, 205

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Švece

pravidelné trávy : Švece
bez příměstí výjimek : Švece

Travní kashov 58-59

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

→ 8^v - 8^v - 8^v za wrč. sloum
1 v přecouvých věřáčkách Luviz. 20.

↳ Chodil na poledních roháčkách; Eastávalt -
v noci úžasné (Č, Chod) >

Tě M. S. C. II 684

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

těcha

poet. u. učička

Tráv Jaz Sfr 199

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

telegrama
rus. u leg.

TS NR 4, 206

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

ten

↳ byl jednou jedním brátr a ten (brátr) měl tři syny

první je to germ.

ujal se v novém j-e, ale je doložen i v j-e starším
a v druhé větě lid.

reprokované: ↳ byl jednou jedním brátr a brátr měl
tři syny

Bratr Jaz Spr. 161
MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

ten

↳ jsem toho mínění, že ... >

frý je to germ.

vžil se v novém j-e, existoval i v j-e starším
a v dnešní mluvě lidí.

neřirozeně: jsem mínění, že

Tráv. Jaz. Gr. 461

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

ten

55 byti názoru, že spr. toho názoru
56 chybně se soudilo, že se napodobuje urč. člen
der Ansicht

Trávkaštr

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

ten
cit., uřadové

to, pŕi! ten se ma!
veřnost až do těch hrdel a státní

 Ten vařtvoj 56

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

tento

< byl jideou jiden bral a tento [brál] měl
sui syu
"brabě nečes. 7 u. ten

Trav Kashoj 55

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

teny'z

4. sq. fem. tute'z spr. touz

6. sq. m. n. toudé'z temz

7. — n — t'udé'z ty'uz

7. sq. fem. toudé'z touz

Tráv. kastroj 57

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

texty 2 // 172

něco u. ten

↳ byl jednou jidom Erál a tyž [Erál] měl
dci dcery → [redacted]

„nejde o význam totožnosti“

→ [redacted] 18

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

tenže člověk
taže kniha, těchže lidí
tenže lidem

„nenalezíte u nás tyž, deutýž“

 Travní nástroj 57

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Tepluška

'nákladní vagon'
rus. u leg.

TE NR 4, 205

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MÚZEUM

tes

poet. in. útes

Trav Jar Spr 199

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

tesluice 'skesl, bouha po domove' ->

kuž.

2 vyhled. udř.

Tráv Jaz Spr 166

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

těsně před velikonocemi

spř. krátce před velikonocemi
před samými — —

X stojíme těsně vedle sebe

Tráv káštory 204

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

fu
tesí' uue

brusici : germ. u. čes. máu kadost

"j-ove' maska čistři"

Práv Jaz Spr 226

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

těžký úkol

podle Brusiců spr.: rezaadny[^]

"libovítě"

Travný spr 225

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

těžký úkol
bunici: uelog. (těžký vyjadřuje váhu)
při spr. nesnadný

spr.

Trav. Jaz. Spr. 182

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

tchyně

„obecně se vyslovuje tchyně“
podle Bechyně, Hedyne, svatyně

~~Tráv. Jar. Spr. 157~~

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

tknouti se zoh²

195 noobr. předpřijon slo

Puchm, J. V. Frič, Guis, Jirasek, Machar, Vich, Sova

< nic se uve vetlo, záduš' Erata, záduš' vnačy ...

207

Frič
arch. (Chelč, Ben Jen)

MORAVSKÉ TR NR 5, 195
ZEMSKÉ
MUZEUM

toporo dirl. us. topor
TK MSC I 457

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

továrna čelo

<hospodářské stroje>

podle výroba, správa, stavba, chov čelo
dej. subst.

účelový význam: na hospodářské stroje

Trá. Jaz. Spr. 124

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

továrna stroje

u. na stroje

TK MSC II 830

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

135 tovarna, di'lna ... čeho
[stroji, ludob. nástrojü] > veděj:

X výroba strojü děj:

136 spr. tovarna na stroje účel
suov. džba'u vody X džba'u na vodu

Tráv. Nášhoj

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

travn

6. sq. travn[✓] odch. - ma

TKMSČI 463

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

transferovati

zlo. m. převašeti; převésti

Tráv. nástroj 168

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Frebování

'Základní o věto, co vojáku předstí'
rus. u leg.

TS NR 4, 205

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Archeovati

'Základní o něco, co vopřím problém?'
mus. u leg.

TSNR 4, 205

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

trochu govaha fršl.

< nebylo tam ani trochu vody >

// < nebyla ... trocha >

TR MSC 628
II

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

rus (z babělec)
rus. u leg.

TS NR 4, 205

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

friti kouzi

brusici : spravenější brjeti kouzi
druhé kčem' je hov. a lid. potvrdue'

Fráv Jaz Spr. 224

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

tudiž

brusi vytr'la' filozofosi
filozof ma' na kviz. slovo pravo

Trav Jas Spr 223

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Avdy' f-a vláda

"pevná, energetická"

rus. z 1. války

TS NR 4, 207

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

tyl, tylovj

'Etappeuram, Hinterland'

Rus. u leg.

TS NR 4, 205

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

u² ve funkci přivlastní.

< u vařích lidí jsou uvery zručený,

leže

~~leže~~ uvery vařích lidí jsou ...

11 pánů lidí mají zručené uvery

rus. 4 leg.

TS NR 4, 207

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

úbor

„kojné slovo lid.“ „ná cestu do pís. j-á volnou“
nemůže znamenat „toho, komu Pán Bůh ubral na
centimetrad“

sr. úbor (lepší sáť)
(světlostor)

sr. yšpatě kauhaty
(vřídít, oprašit)

Tráv nástroj 48

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

učebnice

'část, úseč fronty'

mus. 669. TR NR 4, 205

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

učba

"fochybene", že se tvoří z nechtů se jmelou na ne
Tráv Jaz Epr 189

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

učení

z mor. lid. ullevy
přijato do spis. j-a

Tráv. Jaz Spr 166

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

řídavný
rus. u leg.

TS NR 4, 206

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

udati řadová čísla

nečís.

TJ NR 4, 208

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

uděliti ceho
dues i co

trav Jaz Spr. 153

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

redirati:

(ukladi spěšně)
rus. 4 leg.

TS NR 4, 205

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

uchovávatí toho
neobr.

Uchovácel ji [= starou formu] sledě po jejím
rostelech. Simáček

TS NR 5, 198

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

ujma (ujma)

127 o své ujme "z vlastního popudu, své mocí, bez dovo-
lení"

NR 2, 215n. : od 16. st. < o svéu uwe

< ujmouti se celho > v stč. ujmouti; < Jeruš upal
< úradu > Eemu za raku >

123

→ ujma (uchopení se celho)

slovo um bylo v staré době běžné, proto je nepravdě-
podobné jeho nahrazení slovem ujma

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Frá's hatroz

ukázati

(ukázání řádových obel dřevěných krestů disciplinárních, obr. udání)

rus. v Discipl. řádu 7/9

TS NR 4, 208

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

U Erá'ceti si co
198 <cestu> Sabina

neobr.
201 arch (hrad)

TS NR 5, 198

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

uhradjeti:

v umet. l-ri u. uhradjovati

Trav. Jac 8/7 203

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

ukrajati

fuji uespr. u. ukrajovati
slowtowny' zpisob. besny' v stardim j-e
ukoune' v uuel. e-ze

Tras Jaz Sps 203

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

udržit co nedob.
neobr. předpon. slov.

<udrži' jsem [prosbu] zdarma chleba krajíc
klášterů?>

sova

TE NR 5, 197

8 tomu red.:

frti duchin j

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MÚZEUM

NR 5, 209

uladiti // ualaditi

'wrouati'

rus. z 1. války

TS NR 4, 208

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

просену' революционнаѣ

рус.

ТБ NR 4, 209

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

upřít
svých zraků
Trav Jaz Spr 153

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

wrci' dku = wrceny'

X za wrci' cas = wrci' z'

Trav jaz Spz 148

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

David, Sauer
1997 No

wcítý

spr.

'wcény, stanoveny'

'wcínsíci co frémě,
jduoznačny'

stanoující, vymezující, pasny,

X nespr. - wcítý lidé u. jisti, uctívá
wcítý čas uctívá čas
wcítý meze své meze

" ne přesně 7

Trav Jar Spr 143

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

určily
germ.
ve výzk. jiném než určeny, stanoveny
ein gewisser

Trav Jaz Spr. 171

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Wrony^v

62 rozšířeno: u-i' lidé, u-e' světiny
u-y' obnos, u-e' meze

u-ě, u-ost

'wřemý, stanovený' : v u-y' den
u-y' rozkaz

63 → 'někdy, nějaký, jeden, jistý'
rolišovat: u-y' obnos X 'nějaký'
chtít původ. výřku.

MAJÁVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

úsoba

u A. Nováka
Zastar.

Trávník 189

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

úspěšně

úspěšně jsem to u dělati
— a — na vlad

úspěš. rus. z 1. války

~~TS~~ NR 4, 207

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

uspěti s čim

uspěti co udělati

ne vřem. čimbi čas co udělati, dohodčiti >

rusisum

Tráv Jaz Sfr 172

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

utislati Solo

neobr.

198

<Soušedý stěna' > J9

201

arch. (mand)

TS NR 57 198

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

moravati co m. o čem
germ.

Tráv Jaz Spr 171

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

125 uzavřít / uzavřít
< poradu, debatu, schůzi, členské ... >

" přirozeně " : (okoučiti) (2)

126 zavřít 'odstranění otvoru' x uzavřít 'zaučování otvoru'
< uzavřít 'úspěšnost, společnost' >

franc. uzavřít přátelství, smlouvu, mír
'spojení v jednotu'

Teod. Káštrov

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

užitná hodnota

86 spr. adj. - srov. pitný, obytný, nedobytný,
užitčný, přibírající užitek, prospěch >
X užitný 'c ke užít'

87 // použitelný, ale bežnější užitný,
sr. uzdolabelný // uzdolný
nepostizitelný // nepostizný

Fráň Záb
MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

uzivati sveta, pomuček, foli'
X le'8

Trav. kashoy 129

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

v⁴ m. do²

<dati se zaprati v u'derou rotu >
mus. z 1. svet. valk

TS NR 4, 207

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

varhany

2. váhan⁴, 3. -i'w f-a'm

6. -ed // -dih 7. -y // -ami

TRMSČ I 465

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

vážný : nevážený
položení je v-e', n-e'
'hrozivé', 'nebezpečné'

rus. z 1. války

TE NR 4, 207

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

vobodat: modor.

neobv. předpon. sbz.

Klaštenský

Ljich obz. bditel' se voboda' v tvárce Vrch >

TE NR 57/197

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

vdýchati co nedob.

neobr. předpon. slov.

< [divčina] vdýchala jeho [= Parafiatu] vůni
Bordiči >

TS NR 5, 197

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

vedator

hybrid

"dnes počítované za slovo nemáme místo vědec"

Tráv Jaz Spr 174/

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

velkoměsto X velké město *Spisováni*

Trav. Jaz. Spr. 149

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

velkoměsto, maloměsto 'město velké, malé svým kulturním a
143 X velké, malé město 'společensky, ve životě'
144 "hovorů" folklorně výrazové stručnosti."

~~Trav. jez. Spz. 144~~

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

velkoměsto x velké město
pobřežní

Te SAS 236, 24

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

velkoměsto

z sloz-adj. spr- a fotobucl' X velkoměsto

(velka' mēra života kult. polit. a společ.)

tež velkoměslan(ství), -stář (kovař) TŽ SaS 2, 36, 27

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

velkoobchod X velký obchod

TG SAS 2, 36, 24

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

veľkoobchod

NR^v "vzala na úlohu"
potrebne!

TE SAS 2736/24

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

velkoobchod

sp. a fotobus'

NR^v "vzala na milost" TR SAS 2, '36, 24

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

velký balsm

podle Brusnic spr. i slavný

„libovník“

Trav. Jar. Spr. 225

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

veselobra, truchlo-, smutno-
bez pozru.

T₂ MSC I 440

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

vesmír podle Brad

kníž. 2. vesmírů, 3. vesmírů
6. vesmírů, 7. vesmírů

TK MSC I 465

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

věstovny

vojenský pořel, Ordonanz
rus. 4 leg.

TS NR 4, 205

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

veľik. neobv. bezpodfon. slo
veľik staroch

Aut. Star 8 >

TR NR 5, 195

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

vcházení

rota vcházela v 1. divizi

(byla přičtena, přidělena 8...)

rus. z 1. vally

TJ NR 4, 207

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

více
nepřišel

Spis -

Trávníček Spis. Hec NUC 17, 100

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

více ne

162 < už tam nikdy více nepůjdu >

brunici: učes. m. už, již ne

ve starém j-e

v lid. j-e: víchrát ne

sfr. tam, "Ede se něco popira' uflue, neomezene",
navždy

3

X je v jedné přepadě, pro jistou dobu

jistě ne

< už z toho nic nevím >

< nemám již ani groše >

MORAVSKÉ
ZEMLSKÉ
MUZEUM
Třetí zář. 162-3

Vinovice

navrhovalo se m. Loňá

neupalo se

Trávňáckoj 168

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

vintovka

'vojuska' puška'
rus. u leg.

TS NR 4, 205

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

vkráčet

neobr. předpon. sloz.

[pau] právě v pořadí... vkráčet Em. Rozděl

NR 5, 196

8 tomu red. :

proti duchu j-a

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

NR 5, 209

vlastnoruční podpis
vlastnoručně

↳ vlastní rukou

sp. Tr. SaS 2, '36, 22-23

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

v posled

u Vančury usolog.

Tráv klobok 192

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

vracovati se
neobv.

Jg, Pichler

TS NR 5, 198

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

vruciti souu co

'odevzdati'

rus. z 1. valky

TS NR 4, 207

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

vřely' <cit, di'ly ladra>

brusě : spr. prj' vrouci' (vřel' = to, co vřel)

-ly' často "přidavna' jme'na", "vyjadřuji' vlastnost bez časového omezení"

zualy' "nejcu ten, kdo (po)zual, vybriz' i ten, kdo zna' a bude znáti"

směly', šměly', opily', ospaly', zraly', ořily'

Fráňa Sfr 224

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Vsacan

< Vsetin

viš, Vsatsan

Trav kalhoz 80

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

vesetky'

"slovo tvorby dialektismus"
w. vesetky'

Tráv. Jar Spr. 113

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

vstoupali

neobv. předpon. slov.

Jg, Mayer, Kuchar, Vrch, Šimáček
↳ [délka] vstoupají z Prácheň v město ↳

TE NR 5, 196

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

všeobecný zjednot

umožní se města všeobecně zjednot

v učeb.

bezpečí: stih co stih

Tráv. ústředí 201

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

vybiti z řady
z řady

< mnoho nepřítelů z řady 'zraněno, zabito'
a tím zvláště nepřítelů 'vojáci' >

rus. 4 leg.

TS NR 4, 205

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

výdumka
rus. u leg. 78 NR 4, 206

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

vyhledati si ficheho mltkca

„radue“

Tráv Jaz Spr. 153

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

vybrambati co neobr.
< Rusy Keruda >

TS. NR 5, 199

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

využití rozvede

učinily proti tomuto slov. spojení realitě

Travřaz Spr. 130

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

vypouzet toho uobv.

198 < Nemoc je horší host, ale budeme ho
všechni formou vypouzet Sima'čič >

201 arch (Sal)

TS NR 5, 198

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

vypraviti co
nebo doř. & vypracovati

Thám, Kramerius, Jg

Lažek vše, na čemž čtenářem svým zatežeti
muž, ypravil Thám →

arch.

TS NR 5, 199

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

vyrozuměti toho
m. zpraviti, dáti mu zpravou, oznámiti
mu
jemu.

Tráv Jaz Sfr 177

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

vyručiti doho

(vysvoboditi, pomoci)

mus. z 1. války

TS NR 4, 207

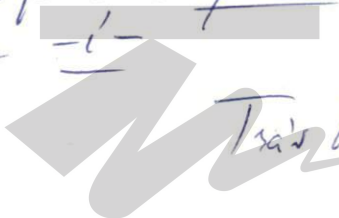
MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

vyšiláč

oliv vyšilat : vyšiláč

X vyšiláčka < vyšiláci
odlivňuje slovo vyšiláč

zmenit na -i-

Trávník 217-219

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

vysoča' foráž'ca

spri. težka' p.

sov. težka' svrt, zvanění

X vysoča' cena, odměna, korečca, trest

Tráv kastroj 203

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

vystoupati neobv. p. r. s. l. s. z. s. l. z.

Z toho co nadimite' dady pod cilu vystoupaly sab >

TS NR 5, 196

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

vystoufibi

začíti nejistou operaci vojenskou

rus. 4 leg.

TS NR 4, 205

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

výška

„pochybene“, že se tvoří z nechtů. Je jmelíkem na -m!

Tráv. Jaz. Spr. 189

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

vyvolati eo

<vruseni, vřovnu >

germ., u rus. leg. i vliv rus.

TS NR 4, 206

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

vyradivati co
msovs. prvdpon. sloz.

< mlade ~~skriku~~ vyradivati Pucku >

TS NR 5, 197

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

vřítí odpuštěm' od Boho
u Erbenů u. rozloučiti se s Gm
arch.

Tráv. nástroj 777

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

vzítí / bráti co v úvalu

podoba' se spr. vzítí / bráti toho v foliar
účelový výzu

X vzítí / bráti v úvalu - výzu. předměbový
ten se předl. v v čes. nevyjadří

Tráv Jaz Spr 124

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

vzplavati neobv.

Jan vzplava' drážd'ím Oramzi' Sem novj' vesely'
blesk foel její [divočin] Smitavou
stason Cech

TS NR 5; 199

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

zacišiti u rož na Stravn

(visti v seznamu rož a distavati od ni 'Stravn')

rus. u 69.

78 NR 4, 205

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

zadečlovati <obno s vyraženou tabulkou >

morav.

čes. zandávati

~~Trav. knihy~~ 125

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

za'dr'zka

'zdr'zeni', p'ra'zka'

rus. z 1. války

TS NR 4, 208

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

zahorivati láskou neobv.

V. hejduč

TS NR 5, 199

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Zajem na čem

brusici doporučuji jen o co

oboji' vaška potřebu'

zajem oč' "zajímavu' se, věnování pozornosti; snaha
formati

X na čem "dotyka' se u nás to, myslí zájem, mělo
prosperitu

Tráv. J. 123

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

zajisté

nespr. prj. u. -e'

< za jisté "přodl. se zpravidla nepojí s přsl." 4

"začalo se proto celé psát za přsl." → -e'

Tráv Jaz Gr. 155

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

zájisté

per. zájisté, -e vlivem jisté

Trav kaštroz 19

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

bolševická záhada

kušitanská u Gottwalda
"reformuje výrazovou soustavu čes." 4

Trávní. NR 36, 147

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Karminovati

"kemi tvořeno zcela bezúč^u"
"žije až přes půl století"
přijmout do spis. ř-a

Trav. Jaz. Spr. 131

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM.

Záměr

učet. brusici navrhovali mor. zábrada

spz.

Fráv Jaz Spz 164

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Laмина

Barbos' doforměny dial. kabardca

Tráv. Jaz. Sp. 22^y

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Zamyšlovati se nad čím
neobr.
< nad postýrkem zrašel >

TS NR 5, 198-9

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Zapochybovati o cemu
neotr. doš. z fochybovati
Šalda

TE NR 5, 199

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

zapojiti

68 < studentstvo se zapoji' do živých prací >
domd jen v odbor. spojení: z. zároven do proudu
srov. zaprati, zablouci, zablaciti, zastrciti
// práti, dlouci ...

velmi říd. arch. pojiti, až v dosti pozdním je
stareim

69 "nerušená řádne obložení proti bezúctnu
včleniti (e), vřaditi (e), připojiti se
nemí vespr., ale "stava se z něho jednoduše"
klisť"

< studentstvo se zapojí do živých prací >
P. zúčastní se jich, vyjmenuje při nich
Trávka

zapřičiněti něco

germ.

Frab Jaz Spr 1771

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Alexander von Humboldt-Stiftung · Bad Godesberg · Jean-Paul-Straße 12 · 5300 Bonn 2
telefon: (02 28) 8 33 - 0 · Telex: 8 85 627 · Telefax: (02 28) 83 31 99

zapracováni co

"berub' Germ."

spr. zřídobiti, zaviniti co, zavdati fróciinu
e cemu, byti puvodcem celho

Tráv. Jaz Spr. 114

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

zasahati // zasahati

neobr. předpon sloz

[vyznam] jakoby částo odjind. zasahal Stejhan >

< bez opodvuceni zasahati v osud rodiny sousedovy Jirak <

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

18 NR 5, 196

Zaštava

'frödm' s'fráz')

rus. u leg.

TS NR 4, 205

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Zabku co odfor. uesbor.

Lon je spoložen, zabku co ja' bych si grial
vice >

TS MSC^v II 717

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Záviseť od toho
závislý

vlivem něm. li. na sou

Tráv Jaz Spr. 113

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

zalviseti od ceho
zalvisly u
germ.

Trav Jaz Spr 171

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

záviseti od celho
spr. na čem

učes., vlivem učenců

Tráv Jaz Spr. 170

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Záviseť od Boha

germ., u rus. leg. i vliv rus.

78 NR 4, 206

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

zavycitani

neobr. dob. z ycitati

Ras

TS NR 5, 199

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

zardati se soum

neobv. dob. E zdati se

< zardato se ji' [=bertě], že talvo' nejal
neprirozene

Simáček >

TS NR 5, 199

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

zda' se to byti' dobre'

ni' zda' se to dobre'

latinskus, fontovany' vlozen uverci'ny

Trav Jaz Sps 172

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Žďeraz, -zu "pražulice"

X ves -zi f.

TŽ MSC I 457

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Zdoba

poet. u. ozdoba

Tráv Jaz Epr 1999

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Zdrava spr. str-

„obraz nové přestavy, jeho nových základů
v myšlení“ k zdraví

Tráv MSC I 37 24

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Zemlauda

'podzemni' Svyt (Dec Emag)
Mus. u leg.

TE NR 4, 205

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

řesnouti

v učebnici

říká se v adj. řesnulý

Trávník 201

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Žhlavec

mor. m. podučka

Teden Jaz Sfr 198

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Zimostřed, -u w. 11-ze f.

TR MSC I 457

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

získati číslo

podle uvažt. číslo

Spn - 00

TRMŠC II 830

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

zkratka // skrátka
TK MSC I 456

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Zkušovatí co neobr.
Ledvi' a srdce
oak.

79 >

TS NR 5,199

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

slatodol   „reusť“

TRMSČ I 441

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

zločin, zločin
zobčované
x zločin
zločin

trav. Jaz. Sfr. 156

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

znáti / usnati o cemu

(vědět / dozvědět se)

rus. z 1. války

TS NR 4, 208

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

zodpovedati / zodpovedati co

65 NR 1, 60-61: nespr. frédpona i varba (fr. odpovedati na co // 8 čemu // 10 čemu)

starší jazyk měl zodpovedati se (stř.) ve význam. 'odříci se', ale tento význam. mělo i slovo odpovedati // čes. význam.

66 slovo tu mělo význam. distributivum & vedob. odpovedati se není jisté, že slovo vytvořil Thomádus; už v Thomově slovníku 1799 i v kniž. hrd.

67 slovo starší, z-domácím vývojem (z odpovedati se z-formuloval se opět. nebo opad.)
si. zodpovedati podle zohybati

68 záliba v nich může být ovšem v slovníku.
"unikati se trochu v lesce & nim a uzafornuati isa bežny" odpovedati a odpovdati
varba aruz., už u Jg, Thoma, Mohla v kniž. domácím vývojem

Trávníček NR 5

200 hor.

TE MSC[✓] I 447

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

200

- 165 „ratim slovo nepřítel“ časté a hovorové, důvěrné, familiár-
ní“ snad se časem ujme obecně
obyč. form. neslovné < fraždra' zoo >
- 166 // podle záručením sloňovat : zoa, zou ...

Tráv. nástroj

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Zpovýdati. verwöhnen

Bantoi navrhují m. zhyčlati.

hem' jeu motar, vyskytují se v Č, ale u Erbli v mlavě stices.
i jibocēs. slovo může být pro spis. par. problem uatě cūku

TR CCM 48 24 436

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

z profitelu'

sp. s -

sov. Zubaty'
dávati s profiti'

Tráv kastroj 217

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Asinati

v učebnici

m. ze-

Trávník 201

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Brno listopad 1988 - leden 1989

štrošrotati

72 < lod', ušili', uadije štrošrotaly >

v stč. jen zvat' štrošrotati se

73

slso předhodné, uš. podmetne, výzu. štrni 'rozhlouci // rozmac'ati // emičti ...'

obnovit z-ti se "podle výzu staršího"
 licha' uakmitra, že dnes nemáme z-ti v platnosti předhodné
 a že teď nemáme zvat' tvarem rozlišovat výzu.
 sr. dieti se = diči se, ačto' zamělo diči trh 'delati trh'

Tk Nč 4

Š tomu red.: Oficem' fo uem: sčeteru (bez sih)

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

7-

zvati se
zove se

hlavový arch.

Tráv. jaz Spr. 113

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Žací stroj

brusici: spr. řadlo
"nejapne"

Tráv Jaz Spr 225

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Kádati sojle přátel

dues: ve' přátel

neumstij' historisum

Trav 32 Sp 152

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

žádny!
705 < nemá žádne starosti >

podle brunců veta prašfatuá
sr. MB³ ale užnáva potriebe
ve veta'ch nemáu žádneho přitele
bromě tebe - prašadue'ho
Zurblit: Germ.

106 Tráv. popirá omezen' bruni

≠ někdy konkurence:
nemí (žádna) jiná možnost

107 " jen brunič. užrofnost a žněle může tu videt' v uživani'
slova žádny něco nesprávného

přev. < žádouci, žádání, vítání >
" neústrojné " kde o tento odstín žádoucnosti, vítanosti
nejde

jinak je plně oprávněno < nemáu žádne udání >
bez žádny obkuzujeme jazyk

tráv žal

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Žákov, Žárovské

udrželo se Crematorium

Tráv. Jaz. Sp. 179

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Žarov, -isté

navrhovalo se u. krematorium

neujalo se

Tratv 28stov 168

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Železnodopravní

(Železniční zrušenec)

rus. u leg.

TS NR 4, 205

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Žulij

'vkravj' cloveč, darba'

všeob. rus. z 1. vačč

TS NR 4, 208

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Trost, P.

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Gen. u slova - jeho úpadek
není jistý nem. vliv

Trost, německé obry na slovan. j-y
Studie o j-ích a l-ě, 195, 111

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Lustr.

"nemáme dosud spoločný' fiedel o tom, jak ďaleko
dosiel úpadeš prostého instrumentálu v obecné'
čertne; je však nepochybne', že tu probel. Restituci
prostého instrumentálu v různých jás funkcích
v je spoooneu a žašti; ulavenéu prosadilo
ľakne ústí gramatru; v době obrozenecké'
jzon časté' hyperboreu instrumentály prosté.'
Trst, k prostému instrumentálu v čertne
Studie a j-ich a Čie, '95, 174

Instr. předlat. - upadeš

věm. vliv nejistý

trost, věm. vliv na stran. j-ý

Studie o j-ích a C-ře, 95,

111

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

bez

v lid. j-e přeneseno na šerťe
podobně na něm. jihu Holler (< Holander)
bez x šerťe tepané u Presla < P. S. Vallas; seriš
Hollander x Fliedler (Frieder spis. ze severu) < Capetta

Trost, Studie ... 295, 260

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

byť + inf. + subst.¹

je vidět Suezka

= Der Berg ist zu sehen

Trost nespojuje čes. konstruktci s něm.

Trost, Studie o j-ích a l-ře, 195,
180

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Ca'hoovity'
zast. 'tuhj'
z nar. ae > a

Zaibe

nov. flaksa, Glands

Trost, K problematice něm. vyfjčičel
v čes.

Studie o j-i'ch a l-ře, '95, 129

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

calta < stěhn. Zelte 'placra'
Troost, Studie ... , 129

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

cout < cu'k 'mdua' zila' < Zug
Trost, Studie ..., 130

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

caul < Zall

Trust, Studie n. 130

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Červenák

šverití an' hráť (podvodně?)

podle vierharter, viertaster 'falšný' hráč

frunt část vier - čtyři

Tröst, Studie ... 186

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

facha 'profesionální práce'
& tomu falkčít'
↳ Fach 'zaměstnání, profese'

Trost, Studie..., 286

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

fěrtuch 'zastěra' < Fürtuch

ze 16. st.

diphong. -i- für -z- v bavor. dial.

Tröst, Studie ..., 130

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

fici 'zástupce'
ficež, ficra 'famocniž, -ice'

↳ Fixi, tize ↳ Vize —
kar

Trost, Stullie ... 130

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

řezat

SSJC 'rychle řezat'

Trost: asi < něm. fichen 'rychle se zlepovat sem a tam'
možný výklad z citos. f. E

Trost, Studie ..., 236

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

finta

Yg: fintovati 'sumptib' doklady u Louv.
↳ ital. finta 'fintavara, Glash'

Trost: fund, pl. fiinde 'vymysl'
nem.

Trost, Studie ..., '95, 223

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

fišpán 'ordice' < Tischbein
rak. - au
Trost, Studie ... 130

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

fla'č

může být z něm. dial. fla'č = Fled
vých. stě něm

se starým významem
'kus'

Trost, Studie ... , '95, 204-5

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

flaksa < Flechse
nač. a

Trost, K problematice něm.-vyšpých
v čer.

Studie o j-ích a č-ře, '95, 125

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

flek

respis.

< Fleck

fráze uít dobrý flek velmi často z německý
hovor. „nízší vrstva“, „odstín zlehčující“

~~Tröst, Studie ...~~ '95, 205

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

fucmuc ('ničema, hulvát')

< Fots_u mats_o ('bídný člověk')

Fots_u(e) ('vulva') + Mats < Matthias

Trost, Studie ..., 195, 204

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

hářivý < heidel
a rad.

Frost, Studie ... 130

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

kel', kchel'

↳ nar. Köhl

(střih. koele)

Trost, Studie ..., 238

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

klandr < Gelände
rat - a -

Trst, k problematice nem.-oficiál
v čes.

Studie o jích a Bre, '95,

129

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

kreft, mor. gr.

↳ graclat

Trost, Studie ... , 238

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

kruchta, mor. kr-

L Graft

Trst, Studie "...", 238

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

kvat

v stč. 'nasili' sr. qwalt v folstine

↳ qwalt 'sila (v abci), nasici'

dues 'spech'

an folle mit der qwalt 'velmi zchle'

Trost, Studie ... , 236

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

největší 'serác' < Meissel 'dláto'

Trust, Studie ... 188

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

mažhūs and 'společna'stū v domě'

< něm. mažhūs, sbírka. maž 'píle'
v něm. nejsou důklady

Trost, Studie. 131

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

ofina 'do čela ščesané' a korné střížene' vláry

Uacht / korná. affinare 'zjemnit'

dolož. poprvé u Kotta II (1880) : ofina
VII (1893) : ofina

Trout / Affe

čes. - ina

Trout, Studie..., 95, 222

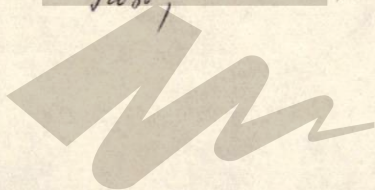
MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

placsa

Uachel : < Platz 'plochy 'soláč' > < Fladen

Trost : nezotožňovat s Fladen
nerovnic' s plácat

Trost, Studie III, 95, 222

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

popelář odpovídá Aschenmann (sever)
X brněn. smetář Mistbauer (Raš.)

Trost, Studie ..., 260

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

nař < Leifen
a' kad.

Trust, Studie ... 130

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

rachejtle < ital. rocchetta 'frédlíce'
z něm.-sléz. uářečí: rachě'tla
rachomejtle "promě'tnuté slo metat"
Frost, Studie ..., 288

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

kom bajs

nem' z Sammisen

asi < kom bajs 'cibau'z' herberd'

kom 'cibau', bajs jidiš: 'dum, bréma'
sr. čurber

Trost, Studien, 95, 208

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

ka'zovat

< Hasen < Meisen rad. lov. utřat, faldit >
Trost, Studie ... , 286

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

rendlitz stč. ('hliněná' pánev')

< Leine, Reindl
gotiče s vyladem smoklady

Trost, Studie ... 131

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

rosta^{IV} < rosti'

Kott Dod VII Weqplagerer, lapra

svor. Strauchdieb - räuber nem. vltv

těz: sléna z 'rosti' (Kott)

Trost, Studie ..., 209

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

roup 'čevič, hlíst'

Hol-Kop: < Raufe 'houšená'

Žub, Mach: slovan., pol. rypic 'zuepotozovat'
asi z něm., též říem' Raufen haben

Trost, Studie "...", 295, 209

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

společati (se) v co

v čes. dopise Laškovi

J. Benes: germ. ČMF 51, 269, 236-8

Tröst: arch.; Brusici proti (se)

Tröst, Poznámky ke Laškovičům
— miscela'm J. Benese

Studie o j-iti a l-ře, 295,

175

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

šaklava

už v 14. stol.

Wachel: argot. chatelet → Schachtelei
fr. "vězení"

Trost: schattel "bedna" (snad = Schachtel) + -ava

Trost, Studie III, 290

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

sluhat 'slytat'

< schlucken 'folylat' (Madier)

Trost; už v něm. význam 'slytat' (Abdellung)
ze svine. užu

Trost, Studie ... , 286-9

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

šmajknout < uřadit, uřadit >

< schweissen

"řijnuje se" s majknout < mářnout - ajz -

Tröst, Studie ..., 288

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Šmarovati < wim. schwacken
var. schmecken
Trost, Studie ... 131

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

šundlať

Nachg: < šmouvat 'špinit' + mout 'špina, kal'
mounit, smoudit, ōmoulit

Trost: něm. schund(d)eln, Schund
sr. sudeln 'zucistit' + "proměněná slova"
Schmutz, schmierer

Trost, Studie ..., 289

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Štabajzua, Štabal' 'vyšňoreny' mladě'

arqpt
↳ Stabler
p

sr. Hochstapler

Trost, Studie ... 208

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

štrádit / štrádovat

< nar. něm. < ital. strada
viz str-

nar. haut.

sr. 'Stradi Landstraße'
stradefahren 'faulst se
a pp silnicích'

Frost, Studic ... , 234

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Strach & Sbreich
a' nad.

Trust, Studie ... 130

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

štrachat / štráchat

SSJC: štrachat si to domů 'šinouit se'

Trost: štrachat ps zafaltrah 'krabat se'

↳ streichen 'šinouit se'

'hmatem vyzdvoušet'

Trost, Studie ... , 234

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

štrúdl

mailed: 'edvin' < rab. Strudel

x 'přívod píštěho draků' < Rudel 'houf, hejno'
žertovně smyšleno

Trost: draků výzvam metaforou prouška

Trost, Studic ..., 286

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Sufan / Šufan 'uabirača'

moz.

Z nem. Schuffe

varianta 2- asi sekundární sr. Šampion

Trost, Studie III, 237

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

tebich lid. 'Lobrec'
↳ stáhn tebech

Trout, Studie ... 132

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

ubřejch 'assenie' & Hüttewrandl
pohře bládkové

Trost, Studie... 132

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

valcha

Walch, walchen jibonēm-, radz.
Trost, Studie ... , 260

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

vergl / verel 'kolovrátek'
↳ Werel 'zařízení, mechanismus'
kas.

Frost, Studie ... , 285

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

věrtel < Viertel

ir > er v bavor-dial.

Trost, Studie ..., 130

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

-tt-

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

tento odraz. substantivní

< Čítěly a fotoboraly jistotu. Učeni' fwařka

Sřestauu jine tuto dala >

< Anjeec, stactuur se s uizřimi narody, toto ujariml. >

- H - NR 21, 79 (T)

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Tyč, J. K.

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Genitiv u sb

< manželovi svému před obřadem ruky podati >

"Vina nebo fiva volila mu nevěsta bohopdne podati;
ale ruky?" - kune se zla, že mu podala celou
ruku a že se p. gramati čarí urputny zarba -
vanku genitovu častu svoluue o fermy rozdíl
u vyjádření obradaji."

Tyl, Sebr-spisy XIII, 1881, 57

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Tyl

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

-kovati // -ovati

131 viz Směs NR 21, 37, 159-161

2 Jaz. občas Techu. průmyslu 3, 53, 379-380

-kovati ofora v lab. adj. -is

v cizích sloch -iser, -isieren

-ovati „special. výrobní metody podle jmen vyznačeni“

besamerovati, makadamovati, pasturovati

dublety: pastur(is)ovati, sterilisovati

Tyl Jaz. kout 2

MORAVSKÉ

ZEMSKÉ

MUZEU

čtec 'Edo předčítá umělecké texty'

63

musimus

4

-ec v čes. neproduktivní
navazilo by na odpor i chcra
l. předčítatel // -č
ai 'vítězi' -č^v, sr. vyprávěc

HL NR 45

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

deputát, -a u.
poslanec

< 12 kusů. v čes. ^{zřízení} úřadovně
X čes. deputát, -u nezř. v. věci fyziky

Tržka 2, 212
152

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

kolectiv

27 PS 2. sg. -a (stejně jako u synonyma kolektivum)

dues -u (těž u VT)

28 před 2. svět. válkou kolektivum → kolektiv
(skupina lidí 'vícem
spojených')

po válce vliv ruš.

// skupina // soubor // sbor

taneční kolektiv, l. soubor
skupina

Tyč Jazkova 2

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

mateřský klub, závod
neurčitě se otevírá // okceř

Tyl Jaz kout 2, 194
[redacted] 52

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Pei-ting

sqn. Pei-ting

Typ NR 36 / 315

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

121 puš < angl. puch (1891), nejasný původ, snad 'stříber'
č. deska ještě v 2. pol. 30. let nezdomácnělo
touš Tys z Jg pro 'disz', ale nepalo se
v uoob' době pro puš (ale mění' už disz)
2 kotouč '48, '50 větší zřetelnost

Tyl Jaz Kout 2
'52

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

Reportovat < reportáž

tvorilo úbroje

výplňuje jistou mezeru ve slovníku

Tyl Jaz Kout 2, 242

52

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM

sesterské závody
podle rodu sult. závod žadají u Ed. tde' bratrské
ale bratry ma' i vzu. 'frábelky', 'čaravý', 'uzesbuý')
schváleno

Tyl Jarkout 2, 193
)52

MORAVSKÉ
ZEMSKÉ
MUZEUM